

شبکه علمای انقلابی

پیروزی انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی (ره) مدیون مبارزات پیوسته و خستگی‌ناپذیر شبکه‌ای از علمای جوان انقلابی بود که با آغاز سخنرانی‌های انقلابی امام پیرامون وی گرد آمدند و حلقه اتصال میان امام و توده‌های مردم شدند. جمع شدن این چهره‌ها در آغاز قیام، تاثیر غیرقابل انکاری در پیروزی انقلاب بزرگ مردم ایران علیه رژیم ستم‌شاهی داشت. در ادامه به معرفی چند تن از اعضای اصلی این شبکه علمای انقلابی پرداخته‌ایم.

آیت‌الله سید عبدالصمد موسی خمینی

در حالی که ۳۲ سال داشت امام خمینی انقلاب خود علیه رژیم پهلوی را آغاز کرد. آیت‌الله سید مصطفی خمینی، پسر ارشد امام، نخستین کسی بود که با وی همراه و همگام شد. در پی رویدادهای خرداد ۱۳۴۲ توسط نهادهای امنیتی رژیم پهلوی دستگیر و تا دی ۱۳۴۳ زندانی شد. پس از آزادی به دلیل استقبال پرشکوه مردمی چند روز بعد دوباره بازداشت و به ترکیه تبعید شد. در دوران تبعید در کنار امام، یار و مشاور برجسته برای او و رابط اصلی امام با شبکه انقلابی داخل ایران بود. در اول آبان ۱۳۵۶ توسط نیروهای امنیتی رژیم پهلوی به شهادت رسید و انتشار خبر شهادت وی آغازی بر طوفان انقلاب در سال‌های ۱۳۵۶ و ۱۳۵۷ شد.

آیت‌الله سید ابراهیم موسی صدر

وی در سال ۱۳۳۸ به دعوت شیعیان لبنان و بنا بر وصیت سید عبدالحسین شرف‌الدین، رهبر متوفی شیعیان لبنان، راهی لبنان شده بود و زمانی که امام اقدامات انقلابی خویش را آغاز کرد موسی صدر در لبنان بود. با این وجود با امام و شبکه انقلابی وی در ارتباط بود و پس از بازداشت امام در جریان قیام پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ با سفر به واتیکان و همچنین جامع الازهر در مصر خواستار میانجی‌گری این دو نهاد دینی برای آزادی امام خمینی (ره) شد. در دوره تبعید امام در عراق، رفت و آمدهای گسترده‌ای میان نجف و مقرر موسی صدر در لبنان وجود داشت و وی با انتشار مقالات گوناگون در نشریات لبنانی و اروپایی به حمایت از انقلاب اسلامی می‌پرداخت. امام موسی صدر در شهریور ۱۳۵۷ در حالی که انقلاب اسلامی ایران در آستانه پیروزی قرار گرفته بود، در جریان سفری که به لیبی داشت ربوده و ناپدید شد.

آیت‌الله سید ابراهیم حسینی بهشتی

آیت‌الله بهشتی از جمله طلاب فعال در رویدادهای مرتبط با نهضت ملی شدن صنعت نفت بود که با جدی شدن فعالیت‌های سیاسی امام خمینی به حلقه یاران امام پیوست. نخستین بار پس از سخنرانی که در ۱۳۴۱ در دانشگاه تهران داشت توسط ساواک بازداشت و در ۱۳۴۳ در آموزش و پرورش منتظر خدمت شد. با تبعید امام خمینی و افزایش فشار ساواک در اسفند ۱۳۴۳ به آلمان رفت و در ایجاد مرکز اسلامی هامبورگ و اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانشجویان اروپا نقشی فعال داشت. در ۱۳۴۹ به ایران بازگشت و از سال ۱۳۵۵ با اوج‌گیری دوباره انقلاب تحركات سیاسی او نیز افزایش یافت و با تبعید امام به فرانسه در پاریس به دیدار امام رفت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی نقشی پررنگ در تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی داشت. آیت‌الله بهشتی در هفتم تیر ۱۳۶۰ و در پی انفجار دفتر حزب جمهوری اسلامی توسط منافقین به شهادت رسید.

آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای در زمره نخستین چهره‌هایی بود که با انقلاب امام همراه شد. مهم‌ترین رابط میان امام و انقلابیون خراسان بود و در منابع برخی شهرهای خراسان چون مشهد و بیرجند به ایراد سخنرانی علیه اقدامات رژیم پهلوی چون حمله به مدرسه فیضیه و سلطه رژیم صهیونیستی بر سران رژیم پهلوی می‌پرداخت. نخستین بار در ۱۲ خرداد ۱۳۴۲ بازداشت شد و پس از آن بارها توسط نهادهای امنیتی بازداشت و راهی زندان‌های رژیم پهلوی شد. از وی در اسناد ساواک به عنوان یکی از پرچمداران برجسته انقلاب در خراسان نام برده شده بود. پس از پیروزی انقلاب به عنوان سومین و چهارمین رئیس‌جمهور اسلامی ایران برگزیده و با رحلت امام خمینی (ره) به عنوان رهبر نظام جمهوری اسلامی انتخاب شد.

آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای

آیت‌الله علی مشکینی از مبلغان مرجعیت امام خمینی (ره) پس از درگذشت آیت‌الله بروجردی و از جمله نخستین همراهان وی در آغاز انقلاب بود و به دلیل مبارزاتی که علیه رژیم پهلوی داشت مدتی به گلیا یگان و مدتی هم به کاشمر تبعید شد. با پیروزی انقلاب اسلامی و تشکیل مجلس خبرگان رهبری بر کرسی ریاست این مجلس نشست و تا زمان وفاتش در مرداد ۱۳۸۶ در این سمت باقی ماند. وی همچنین ریاست شورای بازنگری قانون اساسی را عهده‌دار بود.

آیت‌الله علی مشکینی

آیت‌الله محمد مفتح از جمله شاگردان و یاران پرچم‌و جوش امام خمینی بود که در دوره تبعید امام با انتشار مقالات و یادداشت‌های متعدد به ترویج اندیشه‌های اسلام انقلابی در میان توده‌های مردم همت گماشت. به دلیل ایراد سخنرانی‌های سیاسی علیه رژیم شاهنشاهی مدتی به زاهدان تبعید شد و پس از بازگشت به تهران اقدام به تأسیس مسجد قبا کرد و فعالیت‌های خود را در پوشش امام جماعت مسجد قبا پی گرفت. در عید فطر ۱۳۵۷ در تپه‌های قیطریه پیش‌نماز بود که این نماز در ادامه به راهپیمایی بزرگی علیه رژیم پهلوی ختم شد. نتیجه این اتفاق بازداشت آیت‌الله مفتح و زندانی شدن او به مدت دو ماه بود. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ۲۷ آذر ۱۳۵۸ هنگام ورود به دانشکده الهیات دانشگاه تهران توسط گروه فرقان هدف گلوله قرار گرفت و به شهادت رسید. امام خمینی (ره) این روز را «روز وحدت حوزه و دانشگاه» نامید.

آیت‌الله محمد مفتح

آیت‌الله مرتضی مطهری از شاگردان خاص امام و از جمله نخستین همراهان وی در آغاز انقلاب اسلامی بود. او نقش خاصی در قیام پانزده خرداد ۱۳۴۲ در تهران داشت و به همین دلیل به دنبال ایراد يك سخنرانی پرشور علیه دستگاه پهلوی بازداشت و راهی زندان شد. در دوره تبعید امام، اقدامات وی ادامه یافت؛ چنان‌چه در ۱۳۴۶ به همراه چندتن از مؤمنان و خیران اقدام به تأسیس حسینیه ارشاد در تهران کرد و در ۱۳۴۸ به دلیل سخنرانی‌هایی که علیه رژیم اشغال‌گر صهیونیستی داشت مجدد بازداشت شد. سخنرانی‌های پرمغز وی در طی سال‌های ۱۳۴۹ تا ۱۳۵۱ در مسجد الجواد تهران و پس از آن مسجد جاوید و مسجد ارك خشم مقامات رژیم پهلوی را برانگیخت و موجب ممنوع‌المنبر شدن وی شد. با پیروزی انقلاب اسلامی به ریاست شورای انقلاب منصوب شد و یکی از مهم‌ترین متفکرانی بود که در ماه‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی به نقد جدی و مستمر افکار التقاطی پرداخت. در ۱۱ اردیبهشت ۱۳۵۸ هدف گلوله یکی از اعضای گروهک فرقان قرار گرفت و به شهادت رسید. امام خمینی (ره) در واکنش به این اتفاق، مطهری را «پاره تن» و «حاصل عمر» خویش شمرد. روز شهادتش به عنوان روز معلم نام‌گذاری شده است.

آیت‌الله مرتضی مطهری